

Motion till riksdagen 2021/22:4634

av Viktor Wärnick m.fl. (M)

med anledning av prop. 2021/22:198 Stärkt rätt till skadestånd för brottsoffer

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att särbehandlingen av poliser och andra yrkesgrupper med särskild beredskap i fråga om ersättning för kränkning bör göras till ett uttryckligt undantag i skadeståndslagen (1972:207), och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

I propositionen lämnas förslag för att stärka brottsoffers rätt till skadestånd och möjlighet att få ut sådan ersättning. Bland annat föreslås en höjning av nivåerna på kränkingsersättningen, införandet av en ny form av ideell ersättning, s.k. särskild anhörigersättning, större möjligheter att utmäta frihetsberövandeersättning till förmån för brottsoffer och att fordringar som avser skadestånd på grund av brott ska få företräde framför oprioriterade fordringar vid löneutmätning.

Stärkt rätt till skadestånd för brottsoffer är en fråga som Moderaterna har drivit länge. Moderaterna vill dubbla kränkingsersättningen i förhållande till dagens nivåer. Moderaterna vill även se bättre förutsättningar för utmätning av frihetsberövandeersättning för fordringar som avser skadestånd på grund av brott. Därför välkomnar Moderaterna förslagen på dessa områden. Detsamma gäller förslagen om införande av en särskild anhörigersättning och om en förändrad prioritetsordning vid löneutmätning.

I propositionen lämnas även förslag som syftar till att utvidga rätten till kränkingsersättning för poliser och andra yrkesgrupper med särskild beredskap. Det här är också en fråga som Moderaterna har drivit länge. I dag ställs alldeles för höga krav för att poliser och andra yrkesgrupper med särskild beredskap ska kunna få rätt till skadestånd i form av kränkingsersättning när de utsätts för brott. Detta är djupt otillfredsställande. Att t.ex. spotta en polis i ansiktet bör alltid leda till skadestånd. Detsamma bör gälla när poliser utsätts för våld som kan jämföras med misshandel av normalgraden.

Regeringen vill införa en särskild bestämmelse i skadeståndslagen där det anges att om den som utsätts för brott i tjänsten får anses ha en särskild beredskap för angreppet, ska det vid bedömningen av om kränkningen är allvarlig särskilt beaktas om angreppet riktar sig mot den angripnes privata sfär eller är fysiskt. Tyvärr innebär den föreslagna bestämmelsen inte någon större förbättring i förhållande till dagens regler. Tvärtom har det från domstolshåll framförts att förslaget endast innebär en kodifiering av gällande rätt. Mot denna bakgrund har Hovrätten för Västra Sverige svårt att se behovet av en lagändring och Göteborgs tingsrätt ifrågasätter om förslaget kommer att leda till att fler angrepp ger rätt till ersättning. Även Uppsala universitet är inne på samma linje. Enligt universitetet framstår det som att den föreslagna lagändringen kanske inte kommer att få någon särskilt stor betydelse för att uppnå det eftersträvade syftet.

Det finns en betydande risk för att den föreslagna bestämmelsen i praktiken inte kommer att leda till någon ökad möjlighet till kränkingsersättning för poliser och andra yrkesgrupper med särskild beredskap. Detta är mycket olyckligt. Regeringen bör därför snarast återkomma till riksdagen med ett förslag där särbehandlingen av poliser och andra yrkesgrupper med särskild beredskap i stället görs till ett uttryckligt undantag i skadeståndslagen. Så skulle lämpligen kunna ske genom att det föreslagna andra stycket i 2 kap. 3 § skadeståndslagen ersätts med en bestämmelse som anger att det vid bedömningen av om en kränkning är allvarlig kan vägas in att den skadelidande till följd av sitt yrke hade en särskild beredskap för att utsättas för brott, men bara om det finns särskilda skäl för att väga in denna aspekt.

Viktor Wärnick (M)

Cecilie Tenfjord Toftby (M)

Lars Püß (M)

David Josefsson (M)

Ida Drougge (M)

Mikael Damsgaard (M)